

انديشه سياسي - ۱۹

نوشته

اگش هار

ترجمه

فاطمه صادقي

نظريه‌اي دربارهٔ مدرنيته

نگارخانه
نشر نگاه معاصر

فهرست

۷	..... مقدمه مترجم
۹	..... پیشگفتار
۱۵	..... تقدیر و تشکر
۱۷	..... ۱. مدرنیته از منظری پسامدرن: پیش فرض های فلسفی
۴۳	..... ۲. جدال میراث: هگل، مارکس، وبر
۷۱	..... ۳. دو مؤلفه مدرنیته ۱: پویایی مدرنیته
۸۵	..... ۴. دو مؤلفه مدرنیته ۲: ترتیبات اجتماعی مدرن
۱۰۵	..... ۵. سه منطق مدرنیته ۱: منطق تکنولوژی-علم به مثابه جهان بینی مسلط مدرنیته
۱۲۷	..... ۶. سه منطق مدرنیته ۲: منطق تقسیم مناصب، کارکردها و ثروت اجتماعی
۱۴۹	..... ۷. سه منطق مدرنیته ۳: منطق قدرت سیاسی (سلطه)
۱۷۵	..... ۸. فرهنگ و تمدن ۱: سه مفهوم فرهنگ
۲۱۱	..... ۹. فرهنگ و تمدن ۲: مدرنیته همه چیز خوار
۲۲۵	..... ۱۰. فرهنگ و تمدن ۳: تمدن
۲۵۳	..... ۱۱. زمان عالم و زمان زندگی
۲۶۹	..... ۱۲. فضا، مکان و خانه
۲۸۹	..... ۱۳. قانون، خُلقیات و اخلاق: پرسش از ارزش ها
۳۱۹	..... ۱۴. سعادت، کمال، اصالت: اخلاق شخصیت
۳۳۸	..... یادداشت ها

مقدمه مترجم

نظریه‌ای دربارهٔ مدرنیته تبیینی همه‌جانبه در باب مدرنیته و تجارب مدرن است. علت انتخاب این کتاب برای ترجمه این بود که پاسخ بسیاری از پرسش‌هایم در باب مدرنیته را در آن یافتیم. برای مثال: مدرن بودن یعنی چه؟ آیا مدرن بودن تجربه‌ای انتخابی است یا اجتناب‌ناپذیر؟ چه زمانی مدرن هستیم؟ مدرن بودن چه ویژگی‌هایی دارد و در عرصه‌های گوناگون فردی و روزمره و نیز سیاسی-اجتماعی به چه معنا است؟ آیا جهان امروز جهانی مدرن است؟ آیا پسامدرنیسم در راستای مدرنیته است یا در تقابل با آن؟ آیا در جهان مدرن اخلاق و اخلاقی بودن معنی دارد؟ آیا در جهان مدرن ایمان داشتن معنادار و امکان‌پذیر است؟ چگونه می‌شود تضادهای مدرنیته را توضیح داد؟ و نظایر اینها. همچنین تأکید فراوان او بر «مسئولیت» او را از بسیاری از کسانی که پسامدرنیته را با خوشباشی نظری و عملی یکی می‌دانند، جدا می‌کند.

نظریه‌ای دربارهٔ مدرنیته یکی از بهترین و تأمل‌برانگیزترین کتاب‌هایی است که در باب مدرنیته نوشته شده است. هلر فیلسوف سیاسی امروز و شاگرد و دوست دیروز گئورگ لوکاش فیلسوف فقید مجاری است. او بسیاری از تحولات بلوک شرق را از نزدیک تجربه کرده و آنها را به دست‌پایه‌ای برای تأمل به مدرنیته و پویایی‌های آن تبدیل کرده است. اما برخلاف بسیاری دیگر، هلر، مدرنیته و پسامدرنیته را نه در تقابل با هم، بلکه در راستای هم می‌بیند. به نظر او پسامدرنیته چیزی نیست مگر مدرنیته‌ای که در خود تأمل می‌کند و به خود می‌اندیشد. چاپ این کتاب با همت و مساعدت جناب آقای اکبر قنبری مدیر نشر نگاه معاصر و زحمات جناب آقای امید سیدکاظمی امکان‌پذیر شد. از کمک و همراهی ایشان بسیار سپاسگزارم.

فاطمه صادقی

پاییز ۱۳۹۱

پیشگفتار

در این کتاب، نظریه‌ای در مورد مدرنیته ارائه کرده‌ام؛ نظریه‌ای از میان نظریه‌های ممکن شامل آن نظریه‌هایی که از قبل موجود بوده‌اند. گزاره نیست اگر گفته شود که همه نظریه‌ها و فلسفه‌های سیاسی و اجتماعی که در مدرنیته فهم شده‌اند، نظریه‌ها یا فلسفه‌هایی دربارهٔ مدرنیته نیز هستند. آنها با یکدیگر متفاوت‌اند. نیز امکان دارد که یک نویسنده دو یا چند نظریهٔ مختلف دربارهٔ مدرنیته را در طول دورهٔ زندگی خود طراحی کند. اما تفاوت این نظریه‌ها با یکدیگر به همان نحوی نیست که نظام‌های فلسفی در یک نویسندهٔ خاص - برای مثال پژوهش‌های فلسفی ویتگنشتاین و با تراکتاتوس - با هم متفاوت‌اند.

یکی از دو منبع اصلی نظریه‌های مدرنیته تجارب زندگی مؤلف (تجاری که او در آنها با دیگران سهیم است) و تبیین فلسفی و تأمل در باب این تجارب است که سنت مدرن را در خود گرفته و نویسنده آنها را با دیگرانی که در فهم مدرنیته سهیم هستند، به اشتراک می‌گذارد. تجارب زندگی از صافی برخی از توصیفات و تأملات به‌جامانده از دیگران نیز می‌گذرد. در نتیجه، وقتی سخن از نظریه‌های مدرنیته می‌رود سخن گفتن از «تألیف» مبهم است. در مدرنیته یک مرجع مشترک یعنی تجارب مشترک زندگی و توضیحات و تأمل پیرامون عناصر مشترک آن تجربه‌ها وجود دارد که عبارت است از آنچه ما معمولاً «واقعیت اجتماعی» می‌نامیم. اما از آنجایی که هر تجربهٔ زندگی منحصر به فرد است، این مرجع، یعنی «واقعیت اجتماعی» مدرنیته، چنانچه از زوایای گوناگون دیده شود، متفاوت به نظر خواهد رسید. به همین دلیل من عنوان این کتاب را فلسفهٔ مدرنیته نگذاشتم و نظریه‌ای دربارهٔ مدرنیته را برگزیدم. واژه «نظریه» برای توصیف دو پیش‌فهم من مناسب بود. نخست، این که به نظر من هر نظریه‌ای به نحوی مدرنیته را می‌نگرد و منظری را به مدرنیته ایجاد می‌کند. در اینجا یک عنصر دیداری قوی وجود دارد.